

Megjelenik minden héten négyszer: t. i. a Jelenkor vasárnap, kedden és csütörtökön; a Társalkodó pedig pénteken, mindegyik minden ízben egyegy íven. Előfizetheti helyben a szerkesztő's kiado tulajdonosnál uri utca 453dik sz. alatti Trattner-Károlyi ház első emeletében, egyebütt pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kívánatos példányok iránt csupán a bécsi cs. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Értesítőben mindenféle hirdetés főlvetetik's pontosan és jutányosan közöltetik.

FOGLALAT. Magyarország és Erdély. (Nézetek a rendszerről; finanszminiszteri rendeletek; miniszteri rendelet a népgyűléseket illetőleg Országgyűlési utólagos közlemények. Vidéki mozgalma: közgyűlések Nyitra megye, Kővárvidék, és Debreczen városban.)
Külföld, (Anglia A' chartisták menete és petíciója.)
Értesítő.

MAGYARORSZÁG és ERDELY.

Pest, ápril 22kén.

Mindenütt szabadabb lélekzésre törekszik az ember, mindenki érzi, hogy valami fojtó lég nyomá őt a' titok azon erejével, mellyel a' sötétkor a' kisértő rémet fölruházta lélelmében. Minél jobban félünk valamitől, annál erősebb az. Mig az ábrándoktól meg nem szabadulunk, addig folyást uralkodik fölöttünk egy látatlan hatalom, mellynek magunk növesztjük erejét.

És mi e' látatlan hatalom?

Minden lépten nyomon abba ütközünk, folyást ellene küzdünk, de megnevezni nem tudjuk, mert nem merjük, sőt ha kimondanók a' szót, melly azt jelöli, azt hinnék sokan, hogy támasztól fosztjuk meg az emberiséget, hogy elvezetnök őt a' boldogulás ösvényéről.

Szétlépjük e' hatalomnak bilincseit, és helyébe újakat rakunk, nem sejtve, hogy megint azon stádiumba léptünk, mellyen megkezdők küzdelmeinket; azt hisszük, hogy legyőztük a' hatalmat, melly nyomott, 's más név alatt újra bálványul imádjuk, hozzá ragaszkodunk, mintha egyedül üdvözítő volna az. —

Csalódásokból áll az ember élete.

Csak magasztaltságának pillanatában, midőn a' küzdelem homokján egy jobb jövőért izzad, van némi sejtelmé az embernek arról, miként e' látatlan hatalmat elébb le kell győznie, ha boldogulni akar. És a' Protheus még is nyakunkon marad, mert csak ismert alakjában a' kézzelfogható vertük le lábairól, új alakban magunk támasztók föl, hogy ismét leverjük egykoron. — E' látatlan hatalom protheusi sokféleségében nem egyéb, mint a' rendszer.

Elképzelem, milly szánakozva mosolyogtok e' tétel halatára, gyarlónak tartván az ést, melly a' rendszertől iszonyodik. — És mi ezt igen természetesnek találjuk, mert az évezredekben megszokott eszmétől megválni bajos, sőt mert magunk abban gyönyörködünk, jelen stádiumában a' dolgoknak lehetetlen is.

Hogy is mondhatna kárhóztató ítéletet arra az ember, mellyet gondolkozással ápol, mit minden tanulmányozó fő magának fölépít, hogy legyen egy vára, mellyből puskázhasson a' világ felé. —

Meg van a' gondolkozóknak azon gyöngeségök, hogy eszméiket, legyenek azok a' legszélsőbbek bár, másként nem is tudják árulni, ajánlani, ha csak a' rendszer fényes öltözetébe nem bujtaták.

Meglehet, lelkiszemeink is csak bizonyos alakot fogadhatnak be, lekell rajzoltatni előbb a' képnek, hogy megismerhessék. Az eszmét testesítenül képzelni nem bírják.

Pedig nem lehet az, hogy mi örök, változatlan, minő az ész és igazság, változástól függjön. Ezek nem olyanok, mint a' szép nő, kinek kecséit az öltöny emelheti. Az igazság magában és magáért is szép, ha megismertük, nem szorul az csillogványokra, hogy megkedveltsék. És ha úgy volna az életben, a' mint van is, jele, hogy még kiskoruk vagyunk.

Azonban tekintve a' legközelebb lefolyt eseményeket, — mik az emberiséget számos gyarlóságokon túl emelék, — értvén az eszmék régióiban, tekintve azon vágyakat, mellyek az emberben ösztönszerűleg megfogamszanak; tekintve azon lökést, mellyet a' világnak a' gondviselés adott, melly többé megállani hosszabb ideig nem enged, csak pihentetni hagyja az erőt: — remélnünk szabad, hogy az emberiség átlátandja gátjait, ha átlátta, bontakozni törekszik a' rendszerek nyomasztó bilincseiből. —

Igaz! most még nem képzelhetjük a' szabadságot korlátok nélkül, — az indulatok féktelensége, a' szenvedély szilajsága könnyen szabadságra ragadná a' korlát nélkülieket: de hisz ez mindig nem maradhat így, el kell jönie az időnek, midőn az ember erejének és méltóságának teljes öntudatára ébredend, mikor minden hatalomnak le kell hullnia a' boldogulandó előtt. —

Magam érzem, hogy a' mondottakban mai fogalmak szerint sok a' nevetséges; tudom, hogy ábrándos paradoxnak látszik a' rendszer elleni hadüzenés; de hinni akarom, hogy épen ábrándoktól szabadon más is reá jutand a' gondolatra,

hogy a' rendszer igazza meg az embert, és még az igától mentlé nem lön, valódiilag és általányosan szabad nem lehet.

Nem mondom, hogy legközelebbi teendőnk a' rendszereket félre vetni, e' kívánság volna igazi ábránd, mert a' századok által összekuszált viszonyokból egyszerre kivágni magunkat nyereséggel nem lehet: hanem annyi bizonyos, hogy haladásunk eszmény pontja csakugyan a' rendszerek lerázásában áll. —

Jelenben törekvésünk az, 's kell hogy legyen, egyszerűsíteni a' rendszereket; minél bonyolultabbak azok, annál meszszebb állunk a' végeztől. —

Egyszerűsíteni pedig tagadhatlanul minden igyekszik öntudatlanul is: 's e' törekvés másutt nem állapodhatik meg; mint a' tökéletes felszabadulásnál, mi csak a' rendszerek elvetésével történhetik meg.

Tehát még egyszer azt mondjuk: egyszerűsítsük a' rendszereket, hogy a' végeztől egy lépést tegyünk. —

És ezzel egyuttal kimondók irányunkat, mellyre öntudatosan törekedni fogunk. Golub Vilmos.

Hivatalos értesítések a' pénzügyi miniszteriumtól.

I. E' szám alatt a' pénzügyi kimutatás 1848. évi ápril 7ig küldetett be a' P. H. szerkesztőségéhez. Nagyobb terjedelme miatt a' következő számban fog közöltetni.

II. Árva-, Liptó-, Szepes-, Turóc- és Trencsinmegyékben az inségnek aggasztó jelei mutatkoznán, a' miniszteri tanács M a d o c s á n y i P Á L urat, ezen inségnek 's különösen a' földek vettelen maradásának elhárítása végett, országos biztosul nevezte ki, ki is e' végett, számadás mellett, a' pénzügyminisztérium által 150,000 pftal ellátatott.

III. A' pénzügyminisztérium folytonosan intézkedik, hogy az ausztriai nemzeti bank az országban fiók-intézeteket bankjegyváltás végett, kötelessége szerint, ezüstpénzzel ellássa. Folyó hó 15ke óta a' budai fiók-pénztárba 1,250,000 pftnak e' végetti beszállítása eszközöltetett. — A' magyar országos kincstár minden vidéki pénztáraitasítottak, hogy a' közönség megnyugtata végett, a' kezelésök alatt levő ezüstpénzzel, mennyiben az ország közszükségei, nevezetesen: a' sóakna és bányász munkák szakadatlan folytatása engedik, a' bankjegyváltásnál segedelemmel legyenek, 's ennek sikeresebb eszközölése végett f. hó 15ke óta az országos kincstár után, a' vidéki kincstári, só és harminczadi hivatalokhoz, a' következő küldeményezések történtek:

Bécsből érkezett a' bankjegy váltó hivatalához:

Ápril 15kén . . .	250,000 ft
„ 16kán . . .	250,000 „
„ 17kén . . .	250,000 „
	<u>750,000 ft</u>

ma pedig váratik . . . 500,000 ft.

A' váltóhivatal által felváltatott:

Ápril 15kén . . .	42,260 ft
„ 17kén . . .	61,115 „
„ 18kán . . .	153,345 „
„ 19kén . . .	76,375 „
„ 20kán . . .	293,520 „
	<u>626,615 ft</u>

Országos föfizető-hivatal által küldetett:

Ápril 15kén komáromi sóházhoz . . .	2000 ft
„ 18kán kassai harminczad-hivatalhoz . . .	14,500 „
„ „ zombori központi pénztárhoz . . .	33,000 „
„ „ veszprémi sóházhoz . . .	19,000 „
„ 19kén körmenzi sóházhoz . . .	10,000 „
„ „ kanizsai „ . . .	10,000 „
	<u>88,500 ft.p.p.</u>

Elküldésre készen áll:

Eszékre	30,000 ft
Ujvidékre	20,000 „
Mohácsra	6,000 „
Pécsre	4,000 „
Győrrre	10,000 „
Komáromba	10,000 „
Miskolczra	10,000 „
Egerbe	8,000 „
Dunavescére	1,500 „
Földvárira	2,500 „
Szegedre	25,000 „
Debreczenbe	20,000 „
Nagyváradra	40,000 „
Baresra	5,000 „

Gácsra	5,000 „
	<u>197,000 ft</u>
	88,500 „
	<u>285,500 ft p.p.</u>

IV. Selmecze, Kőrmöcze 's Besztercebányára Géczy Péter ur, országos biztosul küldetett ki, a' végett, hogy az országos kincstárnak arany és ezüst részleteit rögtön számba vegye, 's felelős biztosíték alá helyezze, 's azoknak Kőrmöczen azonnali pénzzé veretése iránt erélyesen intézkedjék. Rendelkezés történt aziránt is, hogy a' nagybányai, oraviczai és szomolnoki kerületekből minden arany és ezüst-részlet a' Kőrmöczi pénzverő házba haladéktalanul beszállíttassék. A' késedelem eltávoztatása végett e' perczben még a' latin köriratu mintával fognak a' magyar pénzek veretni, de egyszersmind intézkedés történt, hogy rögtön magyar köriratu pénzverő minták metszessenek, 's mihelyt készen lesznek, a' magyar pénz azokkal veressék — A' miniszterium időnként értesíteni a' közönséget, mennyi érczpenz kerül ki a' magyar pénzverő házból, mellynek tágitása 's ha a' szükség úgy hozná magával, többnek is föllállítása, el nem fog mulasztatni.

V. Az országos bányászatnak czélszerű javítása 's az országos jövedelmeknek a' bányászati magányipar fölvirágoztatásának kellékeivel összhangzásba hozatala tekintetéből, a' pénzügyminiszter nemcsak az országos bányakerületek igazgatóit, hanem a' magány bányász-társulatok küldötteit is május 15ére Buda-Pestre a' végett hivta össze, hogy velök együtt és külön is értekezvén, az országgazdászati ezen fontos ágának czélszerűbb elrendezése iránt sikeresen intézkedhessék. — A' pénzügyminiszter, minden szakértőnek czélszerű javaslatait 's az alkalmas egyediségek föllátalása iránti ismertetéseit, kedvesen veendi, mert szorosán el van határozva, az ország hivatalainak betöltésében, minden kegyosztási hajtamtól távol, egyedül az érdemre és képességre tekinteni.

VI. A' pesti kereskedelmi-piacz pénzügyi állapotának enyhítésére, a' közalapítványi pénztárból (mellynek állapota legközelebb közhírré fog tétetni) a' pesti kereskedelmi banknak kellő biztosítékok mellett 300,000, azaz háromszáz ezer pft. kölcsönöztetett.

VII. A' törvény által parancsolt 's a' földbirtokosok érdekei által sürgetőleg igényelt hitelintézetnek (hypothek-bank) azonnali föllállítására intézkedések történtek. — A' fontos tárgyban, Ghyczy Kálmán elnöktele alatt, egy bizottvány dolgozik, mellynek tagjai: Trefort Ágoston, Fogarasy János urak és a' kereskedelmi bank, nemkülönben a' pesti nagykereskedői testületek egy-egy választottai. — A' pénzügyminiszterium gondal leszen, hogy a' haladéktalanul föllállítandó hitelbank munkálatait minélelőbb, ha csak lehet, már májushó folytán megkezdhesse. — Kívánatos, hogy az időszi szejt, a' kormány munkásságát e' fontos tárgy körüli szakértő, jó akaratú eszmecezerjével előmozdítsa.

Kelt Pesten, 1848. áprilhó 20kán.

Miniszteri rendelet. Nemtelen bujtogatások következtében a' közrend, a' személy- és vagyonbátorság tegnap botrányosan megháborított. Vannak, kik a' népgyűlések szabadságával visszaélnek. Az ország felelős miniszteriuma a' törvény által reáruházott hatalmat, úgy a' törvényes szabadság megóvása, mint az ezzel válhatlan kapcsolatban levő közrend föntartása végett teljes erélylyel akarván gyakorolni, a' törvény nevében rendeli és parancsolja:

1) A' tegnapi zavargások folytatói, előidézői, a' békes polgárok személy- és vagyonbizosságának megtámadói ellen bünvádi vizsgálat 's bírói eljárás rendeltetett.

2) A' kiket a' törvény közrendelleni bujtogatások miatt bünösöknek találand, azok az okozott károkért 's költségekért is felelősökké tétetnek.

3) A' közönség fölszóllítatik, hogy zavarokra vezethető czéltalan csoportozásoktól ovakodjék. Meghagyatik egyszersmind, hogy ha a' rendnek 's nyugalomnak megzavarása aképp folytattatnék, 's a' csoportozat 's az illető polgári hatoróság biztosának a' törvény nevében teendő háromszori fölszóllítására sem oszolnék el békesen, általa az elosztalás minden illy esetben fegyveres erővel fog eszközöltetni.

4) Nemcsak a' rendnek 's közsenednek tekintete, hanem a' nép jogainak sértetlen föntartása is megkivánja, hogy a' népgyűlések rendetlen zavarrá és lázongó csoportozásokká ne fajuljanak; e' végre tehát Budapestet illetőleg rendőrileg ezennel ideiglenesen rendeltetik:

Népgyűlést senki össze nem hívhat, ha csak annak idejét, helyét 's világosan kifejezett czélját a' városi törvényha-

tóság élnökének 24 órával előbb be nem jelenti, 'sha illy e-lőleges bejelentés nélkül valaki népgyűlést hívna össze, a' hatóságnak kötelessége leendő a' népgyűlést meggátolni, vagy ha már összejött, elszélesztetni. Az összehívó pedig rendőrileg feleletre vonatik.

Ha a' kitűzött czél valóságos törvényszegést foglal magában, a' törvényhatóság elnöke köteles annak összehívását eltiltani, 's ki e' tilalom ellenére mégis összehívja a' népgyűlést, mint lázító fog a' törvények nevében büntetett.

A' városi törvényhatóság elnöke köteles ügyelni arra, hogy a' népgyűlés erőszakos kitörésekre át ne menjen, vagy annak kitűzött czélja más valamely törvényszegési czélra ne változzék, 's illy esetben a' népgyűlés azonnal el fog oszlatatni, 's mind az, ki a' népgyűlést összehívta, mind pedig azok, kik a' kitörést vagy a' kitűzött czélra átváltoztatását szónoklataikkal 's biztatásaikkal eszközölték, feleletre 's illetőleg törvényes büntetésre vonatnak.

Polgárok, midőn az ország szabadsága a' törvényes rend általi megszilárdításra vár, a' rendhárítás a' törvényes szabadságnak legnagyobb ellensége. A' miniszterium minden honpolgártól 's különösen a' személy 's vagyonbátorság fenntartásának nemes hivatásával megbízott nemzetőrsegtől megvárja, hogy a' törvény szentségének sértetlen tartására azon hazafiai erélyvel dolgozzék közre, mely a' nyugtalan időkben a' polgári erények legnagyobbika.

Nem a' népek érdekében cselekszik az, ki czéltalan csoportozásokat eszközöl, 's ámitóbiztatásokkal gyűjti össze a' lakosokat, mert ezáltal a' munkás napszámától, az iparuzótól, a' kereskedőtől legdrágább kincsét, a' munkára szükségessé idót rabolja el. 'S midőn azt igéri, hogy a' nép szükségsein segít, épen akkor népinséget idéz elő, a' munka és szorgalom megzavarása által.

A' felelős kormány szent kötelességének tartja minden kérelmet meghallgatni, minden jogszerű kívánatot törvényes hatalmának teljes erejével támogatni és teljesíteni: de törvényszegésre irányított csoportozásokat eltűnne nem szabad, 's illy csoportozások erőszakos követelésének engedni soha nem fog.

A' miniszter-elnök, a' belügy- és igazságminiszter ezen rendelet végrehajtásával megbizatnak.

Pest, april 20kán 1848. *Gr. Bathány Lajos, Deák Ferencz, b. Eötvös József, Klausz Gábor, Kosuth Lajos, gr. Széchenyi István, Szemere Bertalan.*

ORSZÁGGYŰLÉS.

April 6dikán este 5 órakor kerületi ülés. Elnök: tárgyalás alá bocsátja a' közlekedési javaslatot. Jegyző: ugyanazt felolvassa. Kubinyi. Szerette volna, ha az illető miniszter, mielőtt a' törvényjavaslatot behozta, egy financialis tervet terjesztett volna a' ház elibe. Széchenyi. Magyarországnak az előterjesztett törvényjavaslaton kívül sok más teendője is van, mikre szükség felhatalmazni a' miniszteriumot, ha azt akarjuk, hogy az ügyek fen ne akadjanak. Nem tudja, van e' pénz a' cassában, ha nincs, teremteni kell, mert e' nélkül lépést sem tehetünk. Kölcsönről jelen körülmények közt ne is álmodjunk, midőn a' bécsi mateliquek ára 60ra szállott. Magyarországnak elég forrásai vannak, adóssága nincs; nem lesz nehéz pénzalapot teremteni. E' tárgyban a' finanszminiszternek szabad kezét kell engedni. Ha pénz nem lesz, a' közlekedési miniszternek semmi teendője nem lesz; e' nélkül szóló csak pipázni fog. A' jelen törvényjavaslatnak egyik főczélja: a' számos kenyérvesztett embereket foglalatostkodtatni. Illy sürgető pillanatban ez főszempont. Az egész planum abban áll, hogy egy centralis cassaschein eszközöltessék, minek papirait már eddig is más országok példájanként több vidékekről készpénz gyanánt elfogadni ajánlkoztak. Az előmunkálatok tervezését jelen körülményeink közt veszélyesnek tartja, eddig is az volt bajunk, hogy mindig csak projectáltunk, de semmi sikere nem volt, itt az ideje, hogy a' tettek mezejére kilépjünk; kezeink teljesen szabadok. Igaz, hogy az ország bizonyos perzenteket garantirozni kénytelen, de itt maguk a' vasutak szolgálóknak legjobb biztosítékul 's a' kamatokat is behozandják. Némely vidéken mint vasutat állítani sem lehet, p. o. Debreczentől Szatmárig. Ha csekély személyt illetőleg kívánja az ország, hogy a' hámbuzásban dőljön ki, pénzt kell adni, mert dignitarius commotiót nem akar elvállalni (éljenzés).

Madarász. A' törvényjavaslatra is volna észrevétele, de most csak alkotmányos szempontból indulva ki, kérdi: midőn financialis viszonyról fordul elő a' szó, lehet e' azt ex-cerpte tárgyalni? Ha az 1811. év actáit olvassa, midőn a' papirpénz gyökeresen tárgyalatott, két igazságra talál: 1) hogy meg kell előzni a' status banquerotteot. 2) Magyarországnak nem levén a' papirpénz bonyodalmába avatva, attól folyvást idegenkedik. Szóla szinte ez idegenséget érzi, még nem tudja, minő alapon lehetne kieresztetni papirpénzt. És kérdi, ha szabadkezet adunk ebben a' miniszteriumnak, hol van a' határ? hol a' biztosíték a' kamatláb meghatározása nélkül? Magyarország pénzüviszonyait gyökeresen nem orvo-

solhatni; még a' finanszminiszter ki nem mutatja, hogyan keredhetünk ki a' hamis pénzből, az ausztriai bankjegyek hálóból?—Igaz, rövidebb az idő, semhogy ezt a' finanszminiszter ez országgyűlésen megtehetné: de mégis mielőtt a' a' pénzalapot ismerhetné, a' 10 milliót megszavazni vonakodik, mert a' megajánlásra magát nem érzi felhatalmazottnak.—Ezután a' javaslat részleteinek taglalásába ereszkedve kívánta volna, hogy a' fiemei és debreczeni vonalok előlegesen is kiemeltessenek, majd az eddig divatozott közmunkák czélszerűtlenségét vitatva, az egyenlőség elvéből kiindulva, kíváná, hogy közmunkára senki ne kényszeríthetessék, hanem minden közmunka pénzzel legyen fizetve. E' végett budgetet kíván, mit miniszterialis kérdések tekintend: de jelen javaslatot annak nem ismerve, felszólítja a' házat, hogy még a' depurationalis tervvel tisztába nem jönek, ne szavazzanak a' 10 millióra, hanem térjenek más tárgyra át.

Ezután Bernát szedte elő táblabírói tudományát a' törvényjavaslat ellen, a' mondottakat hely kimélés tekintetből curiosum gyanánt sem hozhatjuk többé föl.

Deák Ferencz. Fontos és nehéz megoldású kérdések azok, melyek megpendítetnek, annál is inkább, mert még járatlanok vagyunk e' dolgok körül. Midőn felelős miniszteriumot vívtunk ki, a' pénzről is kell gondoskodnunk, mellyel az megkezdhesse munkálódásait. Kinek tetszik a' szabadság, tessék a' fizetés is, mert ingyen csak a' halál, mint mondja a' magyar. Lelke mélyéből szólott azon lengyel vajda, kinek most e' szavai jutnak eszébe: malo perniciosam libertatem, quam quietam servitutum. Ed-dig folyvást csak azt hányók a' kormány szemére, hogy semmit sem tesz, szóla magais ez ösvényen járt, de most magunkra vagyunk hagyatva, amaz ösvényről le kell térni, ha sikert akarunk. Azt kérdezik: miből teremtsük elő a' pénzalapot? erre csak az a' felelet: „az én zsebemből is, meg a' tiedből is.“ Kölcsöntervek adjon a' miniszterium? erre előbb tractatus szükséges. Szóla a' törvényjavaslatban megnyugtatónak hiszi azt, hogy a' maximum benne meg van határozva, 's azontul a' pénzalap előteremtése nem egyes, de az összes miniszteriumra bizatik. És ha van productiv adósság, az csak a' közlekedési tárgyakba fektetett lehet, mert illy adósság még törlesztési kamatot is hozhat be, azontólul a' töké biztosítva van maga a' vállalat által. Ne ámitsuk magunkat, a' jelen kormányteendőit ingyen megváltanunk nem lehet. Az adminisztratio mindennapi költségeire van e' pénz, a' cassák még átadva nem levén, tudunk sem lehet. Hiszi, jövő o. gyűlésen lesz láрма, hogy még csak az országház sem építetett meg, 's lesznek, mint e' teremben már egyik követ mondani szokja, kik a' miniszteriumnak bórét is megcsinálni gyekeznek, — csupán mert pénze nem volt. Vegyük a' helyzetet, mintha miniszteriumunk most sem volna. Ez országgyűlés akkor nem oszlott volna el országos pénztár alkotása nélkül: és most az új rendszertől, melly saját gyermekünk, megtagadjuk ezt? Az exaltatio, melly a' szabadság kivívásának pillanatában igen is szükséges, meg fog szünni 's beállandnak a' hideg számítás napjai? számolni kell az emberekkel, — nem a' megátalkodottakat érti, — de a' józan gondolkozásukat, — kik bizonyonylatba vetik, hogy az új rendszer mennyibe kerül, 's az árért minő szabadságot biztosított. Ha nem tudunk, hogy az elvetett mag megint megtölti a' magtárt, nem vetnők el, illyen az industriális érték. Sokan kételkednek azon, ki kel e' a' mag, más aggodik az aratás megérkezésén, sokan pedig ohajtják legalább csiráját látni a' jónak, melly magvát elveték: és a' miniszterium még e' csirára se mutasson? azt se mondhasssa: ime itt egy vasut kezdet, amott az országház épülőfélben? — Eszközt se adjunk a' miniszter kezébe, hogy megnyugtani bírjon. Menjünk végig az osztályokon, mindeniknek remény, öröm kell, hogy az ország újabb állásán örülhessen. Minden osztálynak iparos, földmives és kereskedőnek reményt sőt bizonyosságot kell nyújtani, meg kell tényleg mutatni, hogy ime virul a' hazai mert ha ezek ellenkezőlátnak, nem nézik a' politikai nyereséget, hanem csak materialis veszteségeit. Elfeledkeztek ö önök uraim! hogy többen elveszték kenyereket, mert őket a' mozgalom átugrá? És melyik osztály ez? — van ugyan minden osztálynak satnyája, de ezeket nem tekintve, csakugyan a' hazának legszebb osztálya szenved, azon mivelt osztály, melly barátja és pártolója volt a' haladásnak, — érti az ügyészek és mezei gazdák osztályát. Ezeknek állása áldozatul esett. A' status pedig mint tudjuk, néha még akkor is köteles dolgoztatni, ha csak bizonyos emberek éltetése forog kérdésben: mennyivel inkább akkor, midőn a' munkából materialis hasznóhozható a' státus. Sok fiatal eddigi tanulmányainak hasznát nem veheti, ezeket segíteni kell, hogy más foglalatosságra képezhessék magukat. — Azzal akarni halogatni a' kérdést, hogy a' jövő országgyűlés közel van, nem lehet. Vegyük csak fontolóra, milly roppant munka vár arra, a' franciaia conventen kívül egy sem volt a' világon, mellynek annyi teendője volna. Azt hiszik e' tehát, hogy mindazt 2 hónap alatt elvégezheti? egy esztendő alig elég, 's azalatt a' közlekedési miniszter végig járva az országot bámolja a' rossz utakat, csak azért, mert most tervet nem ad-

hatott? Köszöni az illyen bizodalmat. Ez a' régi sistema maradványa, melly csak halogatni tudott. A' miniszteriumot föl nem hatalmazni a' kölcsönvételre annyi, hogy financiánkat csekélynek tartjuk, vagy hinni, hogy a' miniszteriuma' korlátokat átlépve, nem fizetheti vissza majd az okozta kárt. Ezt mondaniok jogukban áll, de nem czélszerű. Ne esni njanak illusiót, illyesmí minden országgyűlésen előforduland, főkép a' finansz tárczánál. — Kár volt az új epochaért annyi exaltatio mert lesz ugyan felelős miniszteriumunk vér nélkül, — de haszon nélkül is. Majd azt mondandják róla „multum clamoris, parum lanae.“ — Valaki a' közmunkák megszüntetéséről szólt. Fenyés szavak! ám tegyék meg hát hogy helyébe más legyen, főkép akkor, midőn még a' kölcsönre sem adnak hatalmat. Azt akarják e, hogy a' jövő országgyűlésig egyetlen ut se legyen, mert fontartásukra is megtagadják a' kezet? A' miniszterium a' megvét szóltsa föl? melly majd azt felelendi, mi kivétők az évi költséget, de az utakra nem szántunk semmit, jövő évig pedig új adót kivetni nem lehet. Ekkor lesz aztán isten kegyelméből ut. Meg fogják köszönni azon új rendszert, melly még a' főnlévő közlekedési eszközök megtartásáról sem gondoskodott. —

Szóla tehát szükségesnek tartja, a' törvényjavaslat elfogadását. A' miniszterium becsületével játszani nem fog, hanem úgy kötené kölcsönt, hogy productiv legyen az. Tervet adni be most legfatálisabb: meglehet 2 hónap mulva kedvezőbbek lesznek Európa pénzüviszonyai. Ó most a' bizalom útján indulna ki: mert meg van győződve róla, hogy ha valaki, jelen finanszminiszterünk mindent elkövetend, hogy a' közlekedési papiroknak értékök legyen. — Ez véleménye mint Zala követéé. (Hoszasz éljenzés.)

Beöthy. Előre kijelenté, hogy jövőben minden financialis ügy iránt ő lesz a' legszigorubb. Most azonban megajánlja a' 10 milliót, ha nagy része ipar, kereskedés és földmívelés elősegítésére fordittatik, hogy mindenek előtt a' fiemei vonal vétessék munkálat alá. A' vízi munkák pedig folytassanak. Kende szinte megajánlja a' 10 milliót. Széchenyi. Azt gondolja, szükséges a' tárgyról tüzetesebben szólni; miért most ő is tágabb feneket kerit. Nem az ő politikája, de egy magasabb győzött, mellynek ügyeiben felszólítottán, becsülettel veendő részt. (Éljén). Ha resten akarná vinni hivatalát, a' törvényezikket javaslatba sem hozta volna, reá nézve sokkal kényelmesebb lett volna a' jövő országgyűlésig: de mivel dolgozni akar, törvényjavaslatot tön, melly mielőtt a' tábla elé került, a' miniszteri tanácsközvényban megrostáltott. Felelni szándokozik, mert ha Somogyként csak ítmálva vétetnék a' dolog, inkább deponálná a' törvényjavaslatot. Satyra nélkül nem vállalhatja el a' miniszteri tárczát azért, hogy bebarangolja az országot, vagy hogy inventariomot csináljon a' rossz utakról. Furcsának látja azon miniszteri felelősséget, melly nélfogva utjába állnak az illetőnek, hogy ne cselekedhessék. Szükséges visszamenni a' törvény genesisére. — Azt mondják az 1836: 25. simpliciter eltörlni nem lehet, ha csak helyébe más törvény nem hozatik. Szóla jelen törvényjavaslatban annak helyébe igen is sokat tön. A' közlekedési provinciát már azelőtt pénznélkül átvéte, 's mint akkor, most is úgy van meggyőződve, hogy ha az ország fölvirágzását ohajtjuk, az ország szívéből kell kisugárzani az utvonalaknak. Nem is nyomhat azon ellenetés, hogy a' felső vidéket kifelejté calculusából, mert szerinte azon vidékek érdemelnek most fő figyelmet, mellyeken mást, mint vasutat vonni nem lehet, holott az ország felső részeiben ma is vannak utak, a' közlekedésnek eléggé kedvezők. Ha szűk provinciális szempontból nézzük az ügyet, több minden csapszék azt kívánandja, hogy feléje vezettessék a' vasut. Egyébiránt azt sem kell tévesztini szem elől, hogy a' törvény ideiglenes, azontul, hogy jövő országgyűlésre nem várhatnak néhány vállalatok, így a' középpontias vasutársaság, ha 2—3 millió erejéig nem segítetik, be nem fejezheti munkálatát. A' kamatláb sém határozható meg most, mert lehet, hogy az itt megállapítandónál olcsóbban is kapni kölcsönt. Nincs rosszabb, mint a' sok beleköttyanas, ha a' cassában pénz nincs, mivel fizet a' miniszterium? Ha a' szövetséges amerikai státusok elszakadása történetét nézzük, látnivaló, hogy nagy hasonlatosság van köztünk. Annak hitele épen úgy gravitált akkor London, mint a' miénk Bécs felé. 'S ök rövid idő alatt tömördek adósságot tönnek, mert az erőfeszítésre volt szükségök, sok ember megfosztatván kenyertől. Bukástól félnek? kinek semmije nincs, azt nem lohatják meg, Magyarországnak némely faluja sem banquierottirozhat, mert semmije sincs. Philosophus ember levén, azt se bánja, ha munkánélkül hagyják. (Kaczaj). Egy idő óta igen jó humorban van, politikája sem olly ovatos, midőn látja milly szerencsével haladunk, azért ostort bont, és jól meg megcsapokdja a' háttamaradókat. Bernáth a' czélszást magára vevén, protestálni kezdett, hogy a' gróf ne nézzen reá, midőn lovakról beszél. (Ezen bohókás harag kaczajra ingerlé a' táblát, másrészt pedig a' megjegyzés helytelensége miatt rosuló morgás támadott.) Szóla ezen kellemetlen intermezzo után megjegyzé, hogy bántani legkevesebb sem volt szándokában, midőn a' baráti kézfogás ösvényén jár. — Él-

jenzessel minden össze-tábla figyel-történhetet-kimerítőleg

Nyit-hétig tartot-érdekü tár-szággyűlés-latt az orszá-sa iránt) m-alkottassék, megye nem-járó követ-vényszerűs-szükségesne

Minek-háltuk magu-gu nagy dol-gyik főbirá-Koron Mihá-rásában egy-köz munkák-kákat felosz-a' főbiró ur-dítja kiváltk-főlépítésén-ért kényszer-begyült 18 e-ta mind a' k-rogamot m-járási főtiszt-járás, melly-scandalum!-másod alisp-séget rend-munkáját (n-ri pontok kö-nu még e-zen csonka-főbirót a' vá-mészetesen-pénzek hűle-ván fel. —

szerint az ille-készülőben, biró, tisztár-nyomán, leg-hogy aztán maga közsz-nak 'stb. fog-rájának hagy-szó combiná-egyenesen a-nekünk határ-bizon teljess-az év vége t-természetes-signatióját k-csudálatosn- valami alap-lottnak kelle-kötelessége-sebb 3dik p-

Az ellenz-közt, 's kijel-het már a' b-fejezett erd-nuk kihallgat-tán meg ho-tisztársai me-az egész vita-szóltott, haner-ta fölött halla-a' discussio s-

Daczár-esemény, me-levkötségér-l e n v o l t t a-zék h i j á n y-nak egész s-o-lenség sorain- nek megint e-r e t o t a c t i-

*) Kiss-fontosságot,

jenzéssel nyilváníttá a' tábla helyeslését. Ezután szóló röviden öszszevonván mondandóit, javaslatát ismételve ajánlá a' tábla figyelmébe. A' javaslat fölött megállapodás ma még nem történt. Az ülés többi tárgyairól előleges tudósításunk kimerítőleg szolt már.

Vidéki mozgalmak

Nyitramegye.*) F. évi február 28án kezdődött, s egy héttig tartott első évnegyedes gyűlésünk. Parlagon volt ez is közérdekű tárgyakban. Mi a' nógrádi levelet, mellyben az országgyűlési követeknek esküvel leendő megkötését (6 év alatt az országgyűlés után bármely kormányhivatal elfogadása iránt) megénekint akép sürögöli, hogy ez iránt törvényalkotassék, tudomásul vettük: oly értelemben, hogy mivel e' megye nem csak ismeri, de gyakorolja is az utasítási s' evvel járó követ-ellenőrzési jogot, mellyben a' követi eljárás törvényszerűségének elég garantája fekszik: ezért nem tartja szükségesnek az esküféle superabundantiát.

Mindeztana ezt így bölcsen elvégeztük, két napig distraháltuk magunkat scontro olvasással, miglen egy kis fontosságú nagy dolog felrázta csendes lármánkat, s ezen dolog: egyik főbíránk Beznak Ignácznak vádügye vala. Főbíró urat Koron Mihály tisztügyvéd 3 ponttal vádolta be: a) hogy járásában egy oly superfluum országutat építettett a' megyei közmunkák rovására, melly út, a' mellett, hogy a' közmunkákat felosztó végzésünkben egyáltalában ki nem jelöltetett, a' főbíró ur s' egy bizonyos földes uraság magány javát mozdítja kiváltképen elé. b) Hogy a' főbíró ur elégett kastélya fölépítésénél adózók fuvarait részint ingyen, részint potom árért kényszerítette volna ki. c) Hogy a' mult évi inség idején begyűlt 18 ezer pfnak járására assignált részét nem fordította mind a' kellő célra, s' mégis számadásában planes supererogatumot nyilvánít. Nemde t. szerkesztő ur, az illy vád egy járási főtisztviselő ellen szörnyűscandalum? ó hát még az eljárás, mellyel a' vádolt fölmentetett, mennyivel nagyobb scandalum! Tudniillik a' megye a' vádbeli folyamodás után másod alispán Ócskay Rudolf elnöklete alatt vizsgáló küldöttséget rendel ki, melly a' jelen gyűlésre beadván csonka munkáját (mintán abban tanuk meghittetésének, s' a' deutri pontok közt eme kérdésnek: vajjon ismeré a' tanu még más alkalmas tanukat? semmi nyoma) ezen csonka vizsgálati munkából a' tisztikar a' vádolt főbíró a' vád első és második pontjára nézve feloldá — természetesen voksainak többsége által. A' c) pontot, az inségi pénzek hűtlen kezelése iránt, jövő évnegyedes gyűlésre hagyván fel. — Már a' gyűlés folyama alatt oly hir keringe, miszerint az illető bodoki járásban egy egész kis restauratio van készülőben, s' hogy ez akép fog történni, Ior a' vádolt főbíró, tisztársai többsége által már a' jelen csonka vizsgálat nyomán, legalább is az első két vádpontra nézve fölmentetik, hogy aztán némi megtisztulási színben a' vádolt hivataláról maga leköszönendvén, ekkép 2or vagy az illető járás albiráinak s' b) fog helyet engedni, vagy bizonyos más járás főbírájának hagyván oda saját járását, így egy szükségesnek látszó combinatio létesülend. Mi e' hirt pusztá pletykának véve, egyenesen a' vádottal szoltunk az iránt, tudakozólag, ki nekünk határozottan azt mondá, miszerint mások kedvéért ó bizon teljességgel le nem mond, és ha lemond, ezt elébb, mint az év vége felé, tenni nem fogja. Meglepetve voltunk ezután természetesen, midőn mégis a' gyűlés végén főbíró ur resignációját kelle megértenünk. A' dolog fölötté különös és csudálatosnak látszott előttünk; s' legyen a' főlebbi hirben valami alaposság, vagy ne legyen, mindenesetre nem a' vádoltot kellett vala resignálni, hanem a' megyének lett volna kötelessége a' vizsgálat alattlévő — mert még a' legkényesebb 3dik pont ügyis hátra van — tisztviselőt lefüggeszteni. Az ellenzék e' tárgyban csupa tisztviselővel állott szemközt, s' kijelentette, hogy ezen fölmentést megfogni sem lehet már a' b) pontra nézve is, minthogy a' vizsgálat be nem fejezett eredményt mutatott csak elő, s' a' vádolt még több tanuk kihallgatását, s' az eddigiek meghittetését követeli, aztán meg hogy nincs is rendén, miszerint egy tisztviselőt tisztársai mentsenek fel, annál inkább, minthogy az ellenzék az egész vita alatt a' vádpontok érdemében tulajdonképen nem is szolt, hanem csak a' vizsgálat helytelen, és bevégzetlen volta fölött hallatta szavát, tehát e' szerint a' meritum körül még a' discussio stádiuma minden esetre hátravan.

Daczára illy nyilatkozatoknak: megtörtént a' példátlan esemény, melly e' megyének jellemére, s' talán politikai eselkvőségére is, gyszosan és károsan hatand. Az ellenzék jelen volt tagjai betölték hivatásukat; de fájdalom, az ellenzék híján zolt tagjaira háru a' szellemi és erkölcsi kárnak egész súlya, terhe: mert egy idő óta a' tespedő részvételenség sorainkban igen uralkodásra kapott. Persze hogy ennek megint egy bizonyos szerencsétlen capitulálni szerető taciátlanság az oka, mellyről egyszer már mi

* Kisse elkésett, de tartalmára nézve megtartá ama fontosságát, melly ma már miniszteri hozzászólást kíván. — Szerk.

is méltó styben fogunk szólani, ha szükség leszen. —

Egy más járási albiró ellen szinte vád adatott be jelen gyűlésünkön, melly most az érdekléssel előlegesen közöltetni határozatván, majd bevárjuk: minő lesz a' felelet. Beligazgatásunkba mindenesetre valami demon férkezett egy idő óta, hogy a' vádak egymást érik az igazság és törvény közvetlen sáfárai ellen.

Törvényszékünk majus 8ra; évnegyedes gyűlésünk majus 22re; s' dietalis közgyűlésünk april 3ra és majus 9re tüzetek ki.

Keresztury József.

Kővár-vidék. Apr. 10. A' korszellem hatalmas szózat, melly majd egész Európa szolgátságban tengődő polgárait fölriasztá, nálunk is eldörgé életébresztő szózatát s' szülte azon eredményeket, mellyek a' f. hó april 10én tartott közgyűlésben köztanácskozásrakerültek. Elnök alkapitány polgártársunk az öröm félreismerhetlen jeleivel tolmácsolá szívünk érzelmeit, szerencsés megáldását a' kiállottusáknak, üdvözölvén a' vidékhez leküldött s' országszerte minden honfi keblet melegen érdeklő főhg nádor ó fensége a' gr. Batthyány miniszter-elnök ur körlevelét mint csalhatlan jeleit azon ténylegségnek mutatá be, melly által a' viszákapcsolás eddig csak eszményileg való képe most testesülve áll előttünk. Főkapitányi helyettesünk lemondása hivatalosan tudatván a' t. községgel, kitörő örömmel fogadtatt, s' ezen kicsinyes demonstratio a' közzvélemény hatalmas nyilatkozától kísérve elég megóvni bennünket az utókor előtt azon vádakért, mellyekkel oly gyanúsitólóg behálozta megyéna legderekab fiait, kik a' közügynek honszerelemnek annyi alkalommal oly nemes és áldozat kész példáját adták, — a' vidék jegyzőkönyvében a' védtelent meg nem támadva csupán férfias önértéssel kimondá a' közzvélemény komoly szavát, — ha van még nála az erkölcslet fontosságáról elegendő hit, úgy e' lovagiasan kifejtett közakarattal szerte jobban sujtandja, mint a' népség minden erejével kiejtett legtlagosabb szózatok.

A' miniszteri körlevelek egész bizalommal fogadtatván az intézkedések a' hon közzükségéhez képest komoly megfontolás után teljesítendőnek határozattak, e' végre egy számos tagokból rendezett állandó bizottvány neveztetett, melly minden előfordulható körülményekre éber figyelmet fordítva honpolgári kötelességének ismerje a' közhaza érdekében hozott határozatoknak életet adni nemcsak, hanem annak jótékonyaságáról a' népet fölvilágosítva előkészíteni azon szabadságra, mellyet az emberi jogok örök igazsága kivétel nélkül mindenkinek megád. — A' mi más megyéket csak részletesen, a' vidéket különösen azon körülmény érdekelte ezen körlevelek közlésével, hogy ezek a' két testvérhaza oszszeforrásának első láncszemé — tulélte már az üldöztes korát; — véleményünk szabad nyilváníttása az igazgatás alapja eddig ezer színű érdekekért a' hatalom embereitől tétúra vezetve, eltitkolt legszébb ohajtásinkat, mert fölmentetett kebleinkről a' sarkó, melly a' szó szabadságát elnyomá, gondolatinknak szabad röptet engedve, kiki erejéhez képest siet áldozni a' közügy oltárához, hova mindenki, ki e' honpolgára, egyetemileg hivattva van. — Erdélytől tehát elszakadtunk egy időre, de a' viszáemlékezés a' kebelileg igénytelenebb érzeménye, és ez lesz köztünk továbbra az erkölcsi kapocs, mly nem engedendi a' visszavonás ördögétől ketté repesztett szív sebjét forrasztatlan, hanem egyesülend a' nagy nemzetek templomában az anyahonnal, mellynek kivánsága a' kiszakított részt testvérileg újra fölélteni, újjá szivítésének uj korszakot azaltal kezdeni. A' kik ismerik kicsinyben azon ernyedellen lelkesedést, mi Erdély fiait keblében uralkodik az örömmel nézhet a' jövődőkbe, midőn nem sokára körébe látandja a' szabadság haza edzette azon bajnokait, kiket a' történet komolyszerű muzsája a' lapokba följegyzett mind oly jellempéldányokat, mellyek egy Róma büszkeségének megfelelőhettek volna.

A' magy. honi közgyűlésre — ámbár elosztása csaknem bizonyos — követekül, miután gr. Teleki Sándor és Hosszu László urak nem vállalkozhattak, közfölkialttással Katona Miklós és Buda Sándor urak választattak; és napidijaik, esti szállás költségeik fődözésére a' pénz, a' tartományi pénztárból kifizettetni utalványoztatott. Ezáltal tetteg gyakorlatába jöven a' jognak, miről évszázadon át kirekesztettünk.

Hazánk átalakulási nagy férfait a' minden szivből szeretettel és bizalommal kíséző főhg fenséges nádort, gr. Batthyány Lajost miniszter-elnököt és a' vidék érdeke és önállóságáért oly kitartással kézdött Kossuth Lajost tisztelő fölirással üdvözölvük, ez utóbbinak közösen elismert érdemiért polgárkoszorut küldendünk, mellynek kiállítására az aláírású iv pár perczek alatt betölt világos tanuságau a' közzvélemény méltánylásának.

Vidékünk jelenlegi helyzete egy erélyes közszeretetet kivívott egyed vezérletét igényelvén, ki azon eszmék öszponosítója lehetne, mellyek egyesekben oly dicsően föltűnedeznek e' végre az oly sok buzgósággal s' erélyességgel küzdött ügybajnokot, ki méltó a' közbizalomra, ki a' néposztály mindeütt a' szeretet és bizalom jeleivel fogad gr. Teleki Sándor polgártársunkat, mind a' közzvélemény kijelöltjét a' miniszteriumnak fölterjesszük azon bizodalmas kéréssel, hogy polgári

imánkhoz s' ohajtásinknak életet adni s' bennünket megörvendeztetni s' föltöltassék, annyival is inkább, hogy csupán az által rengetjük békés fejleményét azon munkának, mellyt a' polgári kötelesség előnkbe szab.

E' napokban érkezett hivatalos közlemény M. Váásrhelyről, mellyben oda intetünk, hogy M. Váásrhelyről keblünkbe visszaérkezett két ifju Draga László és Batthyány László bujtogató szándékkal volnának. Milly rémitő tévedés! milly gyáva félelme a' kebel nyugtalanságának. Mondhatjuk nem lehet e' léggé boszszusággal fogadni a' sorokat tudván különösen azt; hogy itt legkisebb jelentkezése a' mozgalomnak nem mutatkozott, azonkívül oly két egyed gyenusittatik, kiket szívünk mélyből azon embereknek vallunk, kik képesek lesznek jelenleg úgy mint jövőben e' hazának hű polgáraihoz illőleg annak szabadságát biztosítani s' a' jövő nemzedéknek szűz tisztaságában átadni.

r.—l.

Debreczen april 4én 1848. A' czimek harlequin czafrangjait eldobva, velök communi consensu mi is égő áldozatot gyújtánk az észnek. Mint hangzik itt minden oldalról — egyenlőség s' különböző sallangos nevek! testvériség s' pitykével kiteremtettézté czimek! olaj és viz. Keverd. De mire is az a' nyomoru szószatocsság még tovább is? Talán hogy ezután is annak tekintélye alatt nyögjünk? vagy hogy továbbra is bolondjai legyünk? A' szellemi minorennitás kora letűnt s' tejfogunkat elhánytuk. Mire tehát a' „tekintetes, nagyságos” stb czim, mellynek hordozója eddig sokszor valódi morális antiphrasisa volt czimének? Mit keressen a' kasztszagu báró, gróf stb. név? annyival is inkább, mert ha ezen utólsókat csak mint pusztá czimeket használjuk, semmi eszmét nem tudunk velök öszszekötni. Kinek ne jutnának itt észébe Paine Tamás (Die Rechte des Menschen eine Antwort auf Herrn Burke's Angriff gegen die französische Revolution) idevonatkozva mondott gyönyörű szavai: „in Adams ganzen Wörterbuche finden wir kein solches Thier, als einen Grafen, Baron u. s. w. auch können wir keine gewisse Idee an diese Worte knüpfen. Wir wissen nicht, ob sie Schtärke oder Schwache, Weisheit oder Thorheit, ein Kind oder einen Mann, den Reiter oder das Pferd ausdrücken sollen.“ — Minő tiszteletet adhat hát a' ember annak, mi semmit sem jelent? A' képzerő a' centauromnak s' a' tündérek egész czéhének tudott alakot s' jellemet adni — de az illetén czimek még a' phantasián is kifognak.

Tehát ismétlem: nálunk ezután a' czimek agy rémes alapja helyett a' jellemre kell támaszkodni. Eddig, volt érdem nem volt érdem, itt is mint másutt apotheosissal illették a' czimekkel garnirozott egyedekeket, min csodálkozunk nem kell. — Tudhatjuk a' brahminok mythológiájából, hogy ók némely isteneket szeretetből másokat félelemből imádnak. — Tudhatjuk hogy ók oltárt emelnek nemcsak a' fény s' termékenység kegyes istenségeinek, hanem azon szellemeknek is, mellyek himlőt és gyilkosságot küldenek a' világra. De most hazudott az óramutató, mi most nem napokat s' heteket, hanem századokat élünk, csak a' pusztá úr számára egyenlők az idő részei, nekiünk magyaroknak új óramutatókat kiszítének alkotványos fejleményeink s' örömeink most szabadság, egyenlőség s' testvériség világában élünk, mellyben „polgártárs” az illetékes czim, s' a' társadalmi fontosságát csak a' belérdem adja. — Oly embernek alkotására, ki méltóságát továbbra is a' czimekre alapitaná, nem kell Prometheus, olyat magának kiki otthon bodzabélből faraghat.

Még egy más társalmi reform. Csekély ugyan de jellemző és viszonyaink ismertetéséhez fontos adalék. A' fariezusi s' hazug „aláztszolgája” köszöneti képletet ebrudon vezettük ki. „Jó reggelt, jó napot, jó éjt” van folyamatban egyedül. Ezen reformnál dicséretesen viselik magukat a' nemzeti szellemű debreczeni hölgyek, pénzbiroságot szabnak az elvétőre. Női buzgalom! mi hatalmas vagy te a' férfi kebel nemes tettüze felszításában. Nem híjába hogy Athaeneben a' legfontosabb politikai tanakodványok Aspasia és Leontium estélyein tartattak. Nem híjába hogy Perikles és Alcibiad de pescheiket, rendszeren kedvenceik ölen irták alá! . . .

Folytatva tartott közgyűléseink tárgyai közül közlök röviden némieket.

A' hójtás hó 28ki leirat, mlyben az átkos bureaucratia ujlak kísérletet tón a' régi rendszer visszaállítására, megdöbentő hatást idézett elő. — Általános ingerültség s' vészjósló kedélyhangulat mindenfelé. Illy válságos helyzetben ma reggel 8 órakor jó egy gyorsfutár követekintől, közgyűlés hirdettetik azonnal. Viharosan özőnik a' nép a' terembe. Felolvastatik a' martius 31diki k. k. leirat. S' egyszerre földerül a' borus szemek sugára, lefoszlik a' homlokokról a' honfi aggodalmak nehéz fellege. Főbíránk a' szerény Poroszlay Frigyes átszellemlülve fölkel és szol: „uraim! miután teljhatalmu fels. kir. helytartónk s' a' jelen hongyülés, az absolutismus sivár pusztáján keresztül e' nemzetet e' alkotványosságnak nemcsak előcsarnokába, hanem be az épület szentélyébe, a' jogok ígért földére kalauzolá, illőnek sótkötelességszerűnek látom, ha öröklő hálánkat ezért beigtatjuk jegyzőkönyvünkbe, hogy lássa a' késő ivadék, miképen Debreczen város lelke legszentebb érzelmével adózott alkotvá-

nyosságunk magna chartájának kiküzdője iránt! A' lelkes indítvány szünni nem akaró éljenzést közt elfogadott. Olvasatott biharmegyei volt követ Reviczky Menyhértnek városunkban polgármesteri állomásáról lemondó levele. Az ex-követur mentekezik azért, hogy követté választása 's illy minőségben körünkől eltávoztáról annak idejében hivatalosan nem tudósítá a' tanácsot; ovábbá engedelmet kér gyorsulásáért!!! Ezen urnak országgyűlési szereplése mindenki előtt tudva van, azért hozzá nem szólok. Lemondása ezer örömmel fogadott el, mely alkalommal Uhrinyi Pál polgártárs helyszerű fölszólamlása nyomán most mindenkorra azon óvás igatattott a' jegyzőkönyvbe, miszerint ezután városunk hivatalnokainak nem leszen szabad más hatóságtól szemmi hivatali állomást elfogadni, két urnak nem lehetvén szolgálani. Ezután Csapó János polgártárs kijelentvén, miként azon kísérletek után, melyek a' budai kincstár tartalmának Bécsbe leendő szállítására tettek, ó többé nem bizhatik az itteni só, harminczad 'stb. hivatalok pénzkezelésében, azért ne-hogy mire bálványozott pénzügyminiszterünk kezét reá tehetné, a' pénz elszívárogon valamerre, indítványt tón: hogy mindazon hivatalokhoz ellenörködésül rendeltessék a' hivatalos illető nemzetörök is alkalmaztassanak. Helyeslés kísérte az indítványt. Hanem mint hallom, az illető hivatalnokok, nem akarják a' statuscassát hivatalosan kimutatni.

Ezek mozgalmaink főbelei. Még egy pár szót a' nemzetörögről. Az órhaditanács rendelete szerint rendszeren minden délutánt fegyvergyakorlásban töltene a' dandárok, 's van szerencsém mondhatni, miként némely csapatok a' fegyverforgatás könnyűsége, fordulatok öszszevágása, 's a' lépések pontosságában sorozreddel is kiállják a' versenyt. Szép volt látnom tegnap délután, miként ügyvédek egyik kitünője Werner Károly 'stb. állott órt a' sőházánál. Hanem az csakugyan nem szép, hogy némelyek derogálásnak tartják a' közvitézkedést 's ahoz kötik órségbe állásukat, ha tisztirangot kapnak. Tehát rang és mindig rang? Hagyjunk fel illetőn kicsinykedéssel 's hiuskodással, mely pulyaságyszerű bélyegyet hoz az emberi jellemre. Hisz ez nagy dolgoknál a' férfit a' férfi diminutiójává, kicsinyeknél a' nő copijává teszi. Hát nem tudjátok tisztirang-kóros polgártársak, hogy még Széchenyi miniszter ur is csak közlegény? Az sem helyeselhető, hogy némely 's pedig valóban mivel izraeliták, nem vétettek a' nemzetörőség keblébe. Hol van itt az egalité? Azt mondják, hagyja el a' zsidó a' Thalmudot 's emancipáltatik 's nemzetörnek is fölvétetik. Szerintem az álladalomnak, mely az izraelitát hivatalba tenni akarja, csak azon természetes föltételt lehet a' hivatal-elnyeréshez kötni, miszerint az izraelita ugyanazon munkálatokra köteles, melyekre a' keresztényen, ki ebben nem egyeznék meg, maga zárna ki magát az álladalom kebléből. Annak pedig, ki hivatalra alkalmas, szabadságára kell hagyni annak elhatározását: megtudja é a' fölté-

telt egyeztetni vallási nézeteivel, vagy nem? Nagy József.

KÜLFÖLD.

ANGLIA. Londonból april 16kéről írják, mikép az annyaktól rettegett nagy veszély vihatalanul huzódott át az arisztoeratak hazáján. A' chartisták nagy gyűlése Kennington Greenben — mely tizennégy nap óta annyi beszédre, 's elmentézkedésekre szolgáltatott anyagot, elmúlt a nélkül, hogy a' főváros nyugalma legkevésbbé háborított volna meg. Galigni Messinger erről következőleg elmélkedik: a' meeting, mennyiben czélul a' királyság, 's kormány szétbomlasztását tűzte ki, egyike volt a' legszerencsétlenebb alapot vállalatoknak. Hogy ezen lakomát oly csekély számú közönség látogató meg, mint mennyit a' nevezetesebb kérdések tárgyalásánál a' parlamenti ülésekben is gyakran lehet látni, — azt nem csupán a' rendörhivatal proclamatiójának tulajdoníthatni, mert ha a' gyűlés az angol nép osztatlan sympathiáját bírta volna, ugya' legnagyobb tömegben sereglett volna arra órszre. És e' gyűlés néptelensége, valamint annak menete, ugya' királyné 's kormány melletti nyilatkozatok, a' rend föntartása melletti határozott czáfolat azok ellenében, kik Londonban is lehetségesnek tartottak forradalmat. És e' jelentésből egyszersmind kitünik alaptalansága azon tudósításnak, mely némely párizsi lapokban telegraphi sürgöny után állott, hogy tudnillik London népe aprilhó 10dikén a' királyság és kormánya ellen fölzendült volna. Egyébiránt a' dolog a' mondott napon komolyan foglalkodtatá mind a' két házat. A' felső házban Wellington hg. 's más tekintélyes peerek panaszkodának hasonló népgyűlések ellen, melyek London lakóit félelem 's nyugtalanságba ejtik. Az alsó házban pedig Far gus O'Conor nyujtá a' népchartát sürgető óriási petitiót öt millió ember aláírásával ellátottat: melyet — némelyek szerint — négy ember vitt a' parlamentbe vállon, mások szerint pedig egy kis kocsin vonatott szónok elébe, hogy a' háznak átnyujthassa.

Ez nagyszerű demonstráció a' nép elégedetlensége mellett, 's homlok egyenesti ellentétben áll azon főnebbi állítással, mintha a' chartisták gyűlése látogatatlan lett volna, 's mintha azon gyűlés nem dicsekedhetnék az angol nép sympathiájával. Öt millió embernek azon egy tárgyban egyesült akarata oly többség, 's oly sympathia, melynek ellenében a' világ semmi hatalmassága sem állhat meg ellenkező eljárásal. Az Evening Sun e' gyűlést illetőleg következőleg ír: „A' nagyszerűleg foglalkozott London ma oly tekintetű volt, — mintha tábor-város lenne. — A' város nyugati végén álló kormányépületek fegyveres seregekkel valának megrakva, — kik a' cityben az órséget a' polgárságnak adákát. Sommerset ház órséggel volt megtömve. Az admirális épület tüzerek ésminasásokkal, a' generalatusi pedig 's a' belminiszteri lak sorkatonasági ezredektől tartatának meglepetve. A' kisebb miniszteri lakok is, minő az indus-ellenör hivatal, fegyveresekkel volt védve. Ezenkívül minde-

nüttzárt kapukat, és ablakokat lehetett látni 's az utcák a' leg-távolabblól egész a' parlamentházig tábori szállás alakot mutatának. Az áruhelyek becsukattak; Northumberland hg Peel's más tekintélyes nemesei lakaik a' Withehallban becsukattak 's elzárattak. Délelőtti 11 óra után se omnibus se egyéb kocsik vagy szekérek az utcán megjelenni nem lehetett, ezek lévén a' barricádok alkatrészei, helyettük gyalog és lovas órségek cikáztek sűrű rendekben az utcában. Már a' reggeli órákban 2000 órvitéz vonult a' községudvarra, hova később megerősítés végett még sorkatonaság is vitétt a' 16ik gyalog ezredből. Az utóbbi napokban — special-con-stablerekül — ajánlkozott, 's fölesketett polgárok és polgár-fiuk, számra mintegy 150 ezeren, karjaikon megkülönböztető jelül szalagot viselve, erős csapatokban jártak az utcákon 's a' rendör hivattal oly szoros kapcsolatot tartának, hogy bár mely pontján a' városnak rögtön órszegyűjtheték erejüket. A' különféle vasutakon temérdek számban érkeztek utasok, kik a' meetingen jelenlenni kívántak, részint Manchester, Birmingham, Rochdala, Liverpool, részint Edinburg 's Glasgowból is. Nyugatról is számíthatlan csoport seregelt erre, de még sem annyi, mint éjszokról. Hogy a' gyanu kikerültsék, elhatározá e' nemzeti conovent, magváltoztatva eddigi akaratát, mely a' parlamentház megtámadása volt, ettől a' tömeget távol tartani. A' menet Tottenham-Road, High-Street 'stb. utcákon át a' Blacksirs hidon keresztül a' Themse folyam északi részére vonult (Kennington-Common). A' kocsik, melyeken e' nemzeti convent küldöttéi ültenek, M' Grath elnök, Feargus O'Comor (a' tulajdonképeni chartistafőnök) dr. Hunter, E. Jonnes 'stb. — zászlókkal valának ékesítve, 's jelmondatokkal czifrázva: minő: „az itélet szava elnémitja az ágyuk dörgését“ 'stb. A' petitió mint egy óriási henger ünnepiesen földszítve külön kocsin vitétt. Oldalast, 's különösen a' Themse hidon erős rendör csapatok álltanak, de melyek a' népet legkevésbbé sem háborgaták; ágyu telepek voltak kiállítva, 's az ágyuk mellett égő kanócczal a' tüzerek.

A' kemingtoni községi téren a' gyűlés megnyitott, sok lelkesítő beszéd tartott itt. Vitatott annak szükségé, hogy az angol alkoiványban radical változtatások elkerülhetlenek, hogy ezáltal a' nép általános szavazatot nyerjen; az activ és passiv választói jogok censusa megszünjék; a' parlamenti tagok évenként választassanak és pedig golyózással 'stb. O'Connor hathatós szavazat emelt a' chartisták morális viselkedés mellett, mely a' Timesben megtámadott, 's zsebtolvajokhoz hasonlítottának; mert e' tömeg folyvást tiszteletben tartja a' tulajdont, 's nem küzd másért, mint ama jogjokért, melyek a' nápet a' szentigazság útján illetik. Harney J. dörgő szóval hirdeté, miként Angliában egy dicsőséges respublika létrehozásának ideje közel van, a' mikor aztán Albert hg nejét magasságos férjével együtt szépen elküldjük Németországba. A' gyűlés népségét a' londoni lapok 10 egész 30 ezerig teszik. Érdekökben van e' szám devalvatiója.

49ik szám.

Gőzhajók járása.

Pestről Bécsbe naponként, Győrrel kapcsolatban.

Indulásóra: reggeli 7 óra.

Pestről Zimonyba minden kedden, lefelé Eszéken, fölfelé Titelen át.
 „ „ minden pénteken lefelé Titelen, fölfelé Eszéken át.
 „ Orsovára minden vasárnap, Galacz és Konstantinápolylyal kapcsolatban az óláh részen.
 „ „ minden csütörtökön, Galacz és Konstantinápolylyal kapcsolatban a' török részen.
 „ Odeessába april 9 és 23dikán az ugyanezen napokon Orsovába induló gőzössel.

Indulásóra: reggeli 6 óra.

Szolnokból Szegedre minden kedden és pénteken reggel
 Szegedről Szolnokba minden vasárnap és szerdán reggel.
 Pesten; april 1jén 1848.

Az első cs. kir. szab. Dunagőzhajózási társaság főügynöksége. 7—0

Csődület erdési állomásra.

Kassa sz. kir. város erdei hivatalánál egy erdési 200 pft. évi fizetés 12 öl tízi fa, 20 pozsonyi mérő gabona, szabad lakás, és egy lótar-tással ellátott állomás megüresedvén, ennek be-töltésére folyó évi június hó 27dik napjára csőd-

ület nyitott, mely végből az ezen hivatalt elnyerni kívánók fölhivatnak, hogy szükséges kel-lékekkel, és e' részbeni jártasságukat igazoló bi-zonyítványokkal ellátott folyamodványukat a' város t. tanácsának a' kitett határidőig beadni igyekezzenek. Kelt Kassán mártius 20án 1848. évben. 1—3

Hirdetvény.

Buda főváros hatósága részéről ezennel közhírré tétetik: hogy e' város kebelében mai naptól kezdve bárány-, juh-, ürü-, borjú és marhahúst szabad lesz mindenkinek, a' kijelölendő helyeken és megállapítandó rendőri szabályok mellett árszabás nélkül kivágni.

Kelt Budán, 1848. évi april hó 18. tartott közgyűlésből. Öffner Ferencz s. k. polgármester. Brandtwein János hely. főjegyző. 2—3

Hirdetvény.

Itt Pesten ezentúl a' Leopold-városban, minden csütörtökön, a' váci úton, az újépület, és sétatér tájkáin;

É R T E S Í T Ó.

1848.

Ugy színté Teréz-városban, minden hétfőn a' Nagymező utcában, István, és Hermína téreken külön hetivásárok fognak tartani. Kelt Pesten az 1848ik évi april 12kén tartott tanácsülésből. A' városi tanács által. 1—3

Gőzhajózási hirdetvény.

Az első cs. kir. szabad. gőzhajó-társaság részvényeseinek folyó évi april 12én tartott közgyűlésében elhatározott, miként a' lefolyt üzletév tiszta nyereseményéből mindegyik 500 pftos részvényre 23 pft fölülosztalék fizettetik, kivéve azon 9 emissiót, mely az 1846dik évi martius 20kai közgyűlési határozat folytán 1848iki martius 1sőjétől fogva vesznek részt a' társaság nyeresége vagy veszteségében.

E' szerint a' részvényes urak az 1848iki martiusra eső egy egész részvényre 35 frt 30 krt. egy fél részvényre 17 frt 45 krt. azok pedig, kik már a' szokott 5 százalói fizetést 12 frt 30 krral megkapták, a' hátralevő részt egy egész részvényre 23 frot egy fél részvényre 11 frt 30 krt.

a' kezöknél levő szelvények magokkai hozása mellett, Bécsben a' középponti hivatalban, vagy az ügyvivőségeknél Pesten, Pozsonyban vagy Linczben méltóztassanak fölvenni. 1—3

Trattner és Károlynál

megjelentek, 's az országban minden könyvtár és könyvkötőknél kaphatók:

Az 1848ki országgyűlésen alkotott Törvényczikkelyek.

Egy függelékkel. — Árük kötvé 30 kr.

2—3

Hirdetvény.

Sz. kir. Pestváros hatósága részéről a' f. hó 11kén kelt tanácsi hirdetvény visszavoná-sával miniszteri k. rendelet következtében közzététetik: hogy a' Medárdnapi vásár minden in-nen támadható kereskedői bonyodalmak elhárításául ezidén az eddigi szokás szerint, és így a-zon héten, melybe Medárd napja esik, az elővásár pedig azt megelőző héten fog tartani; jö-vendőre nézve a' magas miniszterium fogván intézkedni. Kelt P e s t e n, 1848. évi aprilis 18án Rottenbillers. s. k. alpolgármester. K a c s k o v i t s s. k. főjegyző. 2—3

A' Husvétii sz. ünnepek közbejötté miatt lappal nem szolgálhatunk.